

Nr 60.

Ankom till riksdagens kansli den 1 juni 1932 kl. 10 f. m.

Utlåtande, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag om vissa ändringar i lagen den 12 maj 1897 (nr 27) för Sveriges riksbank.

I en till riksdagen avlåten, den 20 maj 1932 dagtecknad proposition nr 258, som hänvisats till bankoutskottets förberedande handläggning, har Kungl. Maj:t, under återopande av propositionen bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över finansärenden för samma dag, föreslagit riksdagen att antaga ett vid propositionen fogat förslag till lag om vissa ändringar i lagen den 12 maj 1897 (nr 27) för Sveriges riksbank.

Berörda lagförslag är av följande lydelse (ändringar och tillägg i förhållande till nuvarande lydelse hava här av utskottet utmärkts genom kursivering; jämför motsvarande kursiveringar i den å sid. 4 i det följande återgivna, nu gällande lydelsen):

Förslag

till

Lag

om vissa ändringar i lagen den 12 maj 1897, (nr 27) för Sveriges riksbank.

Härigenom förordnas, att 6 och 7 §§ lagen den 12 maj 1897 för Sveriges riksbank¹ skola i nedan angivna delar erhålla följande ändrade lydelse:

6 §.

Riksbanken — — — kronor.

Om sådant med hänsyn till *utomordentliga omständigheter* *prövas nödigt*, må Konungen och riksdagen samfällt eller, om riksdagen ej är samlad, Konungen på framställning av fullmäktige i riksbanken och efter samråd jämväl med fullmäktige i riksgäldskontoret medgiva riksbanken att utgiva sedlar till belopp av ytterligare högst *trehundrafemtio* miljoner

¹ Senaste lydelse se 1930:114.

kronor. Dyligt av Konungen mellan riksdagarna lämnat medgivande skall, därest detsamma icke varder av nästföljande riksdag inom tjugu dagar från riksdagens början gillat, efter utgången av nämnda tid upphöra att lända till efterrättelse. Det åligger fullmäktige i riksbanken att, så snart ske kan, ur den allmänna rörelsen indraga sedlar till belopp, motsvarande vad som på grund av sålunda medgiven ökning av sedelutgivningsrätten må hava utgivits.

7 §.

Riksbankens — — — sammanräknade:

- a) lätt — — — statspapper;
- b) allmänna — — — börs;
- c) på utrikes — — — kassan;
- d) växlar — — — riket;
- e) hos — — — räkning;

f) medel, utlånade på bestämd tid av högst tre månader eller med högst samma uppsägningstid mot säkerhet av sådana statspapper och obligationer, som omförmälas under a) och b), samt, intill ett belopp av ett-hundra miljoner kronor, mot annan säkerhet.

Denna lag träder i kraft dagen efter den, då lagen, enligt därå meddelad uppgift, från trycket utkommit i Svensk författningssamling.

Aldre bestämmelser.

Genom lagen för Sveriges riksbank den 12 maj 1897 fastställdes riksbankens sedelutgivningsrätt till ett belopp, som med en kontingent av högst etthundra miljoner kronor översteg summan av följande kassatillgångar (primär sedeltäckning):

- a) metallisk kassa, d. v. s. riksbankens guldbehållning inom landet,
- b) riksbankens guldbehållning i utlandet eller under transport därifrån samt
- c) riksbankens hos bankinrättningar eller handelshus på utrikes ort i löpande räkning inestående medel.

För sedelutgivning, som icke motsvarades av dessa kassatillgångar, erfordrades täckning av vissa andra tillgångar (supplementär sedeltäckning).

Den metalliska kassan fick ej bibehållas vid lägre belopp än 25 miljoner kronor. Om den av kassatillgångar icke täckta sedelutgivningen översteg ett belopp av 60 miljoner kronor, erfordrades viss förhöjning av minimibeloppet.

Den sålunda bestämda sedelutgivningsrätten visade sig emellertid så gott som omedelbart vara för snävt tilltagen. Genom lag den 3 maj 1901 genomfördes därför den utvidgning av densamma, att riksbanken med-

gavs rätt att utöver kassatillgångarna utgiva sedlar förutom till nämnda belopp av 100 miljoner kronor jämväl till det belopp, varmed den metalliska kassan översteg 40 miljoner kronor. Enligt sistnämnda lag fick den metalliska kassan ej bibehållas vid lägre belopp än 40 miljoner kronor.

Dessa regler för riksbankens sedelutgivningsrätt gällde till den 12 augusti 1913, då bestämmelserna i lagen den 4 juni 1913 trädde i kraft.

De förändringar, som år 1913 genomfördes, inneburo, att den kontingent, varmed sedelutgivningsrätten fick överstiga dubbla beloppet av den metalliska kassan, höjdes från 60 miljoner kronor till 125 miljoner kronor eller med 65 miljoner kronor. Sedelutgivningsrätten ökades emellertid ej med detta belopp, enär det samtidigt bestämdes, att riksbankens utländska guldbehållning och tillgodohavande å löpande räkning i utlandet icke längre skulle utgöra primär utan endast supplementär täckning. Då dessa tillgångar under åren 1904—1912 i allmänhet hållit sig mellan 25 och 35 miljoner kronor, blev ökningen i sedelutgivningsrätten genom 1913 års lagändring 30—40 miljoner kronor.

Den metalliska kassans minimibelopp fixerades till 75 miljoner kronor.

Genom lag den 31 augusti 1914 har den supplementära sedeltäckningen utökats med medel utlånade mot säkerhet av sådana statspapper och obligationer, vilka själva kunna tjäna som dylik täckning.

Genom lag samma dag, som upphörde att gälla med ingången av 1915 års riksdag, infördes en bestämmelse om rätt för Konungen att medgiva riksbanken utvidgad sedelutgivningsrätt. Bestämmelsen härom hade sin plats i 6 § andra stycket riksbankslagen. Denna Konungens rätt förnyades genom särskild lag den 25 maj 1915, som gällde till ingången av 1916 års riksdag. Även genom lag den 20 juni 1918 erhöll Konungen rätt att medgiva riksbanken viss ytterligare sedelutgivning. Lagen förnyades av urtima riksdagen samma år samt av lagtima riksdagen 1919. Sistnämnda lag upphörde att gälla tjugu dagar efter det 1919 års urtima riksdag sammanträtt.

Den Konungen medgivna rätten kom till användning dels den 20 december 1918, då Konungen medgav riksbanken att utgiva sedlar till det angivna maximibeloppet, 125 miljoner kronor, dels ock den 31 mars 1919, då medgivandet begränsades till ett belopp av 50 miljoner kronor. Sistnämnda medgivande avsåg tiden till och med den 31 juli 1919.

Vid sidan av de författningar, på grund varav Konungen under vissa tider ägt att mellan riksdagarna medgiva en utvidgad sedelutgivningsrätt, är genom lag den 25 maj 1915 i 6 § andra stycket riksbankslagen stadgat, att om sådant med hänsyn till krig, krigsfara eller svår penningkris prövas oundgängligen nödigt, Konungen och riksdagen samfällt må medgiva riksbanken att utgiva sedlar till ett belopp av högst 125 miljoner kronor utöver det belopp, som omfattas av den ordinära sedelutgivningsrätten.

Gällande
bestämmelser.

Riksbankens sedelutgivningsrätt har senast reglerats genom lag den 9 maj 1930. Genom denna lag bestämdes omfattningen av den ordinära sedelutgivningsrätten till 250 miljoner kronor utöver dubbla metalliska kassan, varjämte, bland annat, minimibeloppet för metalliska kassan höjdes från 75 miljoner kronor till 150 miljoner kronor. De nu gällande bestämmelserna återfinnas i följande paragrafer i riksbankslagen:

6 §. Riksbanken äger att utgiva sedlar till det belopp, som motsvaras av dubbla summan av riksbankens metalliska kassa, så beräknad, som i 8 § sägs, samt därutöver till ett belopp av tvåhundra femtio miljoner kronor. (Lag den 9 maj 1930, nr 114.)

Om sådant med hänsyn till *krig, krigsfara eller svår penningkris prövas oundgängligen nödigt*, må Konungen och riksdagen samfällt medgiva riksbanken att utgiva sedlar till ett belopp av ytterligare högst *ett-hundratjugufem* miljoner kronor; *åliggande det* fullmäktige i riksbanken att, så snart ske kan, ur den allmänna rörelsen indraga sedlar till belopp, motsvarande vad som på grund av sålunda medgiven ökning av sedelutgivningsrätten må hava utgivits. (Lag den 25 maj 1915, nr 134.)

7 §. Riksbankens utelöpande sedlar skola till den del de överstiga bankens metalliska kassa motsvaras av följande tillgångar sammanräknade:

a) lätt säljbara statspapper;
b) allmänna hypoteksbankens och konungariket Sveriges stadshypotekskassas obligationer ävensom andra inhemska obligationer, som noteras å utländsk börs;

c) på utrikes ort nedsatt eller under transport varande, på betryggande sätt försäkrat guldmynt och omyntat guld, som icke enligt 8 § inräknas i metalliska kassan; (Lag den 9 maj 1930, nr 114.)

d) växlar, betalbara inom eller utom riket;

e) hos bank eller bankir på utrikes ort i räkning inestående, inom sex månader till betalning förfallna medel, efter avdrag av riksbankens skuld i dylik räkning;

f) medel, utlånade mot säkerhet av sådana statspapper och obligationer, som omförmälas under a) och b). (Lag den 31 augusti 1914, nr 176.)

8 §. Såsom riksbankens metalliska kassa skall räknas allt riksbanken tillhörigt, dels inom landet befintligt guldmynt samt omyntat guld, dels ock, intill ett belopp motsvarande femton hundradelar av hela metalliska kassan, på utrikes ort nedsatt eller under transport varande, på betryggande sätt försäkrat guldmynt och omyntat guld.

Metalliska kassan må ej bibehållas vid lägre belopp än etthundra femtio miljoner kronor. (Lag den 9 maj 1930, nr 114.)

Banko-
fullmäktiges
framställning
om ändrade
bestämmelser.

I skrivelse den 13 maj 1932 hava fullmäktige i riksbanken gjort framställning om vissa ändringar i gällande bestämmelser rörande riksbankens sedelutgivningsrätt. Fullmäktige hava därvid till en början meddelat följande tabell till belysande av den metalliska kassan, sedelutgivningsrätten, sedelcirkulationen och sedelreserven under vissa perioder av den tid, varunder de nuvarande bestämmelserna tillämpats:

	Senare halvåret 1930		Förra halvåret 1931		Senare halvåret 1931		Januari—april			
							1931	1932		
i miljoner kronor										
Metallisk kassa:										
högst	⁶ / ₇	242.8	⁸ / ₁	240.8	⁴ / ₇	238.2	³ / ₁	240.8	³⁰ / ₄	205.9
lägst	³¹ / ₁₂	240.8	³⁰ / ₆	238.2	¹⁷ / ₁₀	198.5	³⁰ / ₄	239.8	² / ₁	205.8
medeltal		242.0		239.9		219.4		240.2		205.9
Sedelutgivningsrätt:										
högst	⁶ / ₇	735.5	⁸ / ₁	731.6	⁴ / ₇	726.4	³ / ₁	731.6	³⁰ / ₄	661.9
lägst	²² / ₁₁	689.0	²⁶ / ₃	719.5	²⁴ / ₁₀	624.4	²⁸ / ₃	719.5	² / ₁	661.6
medeltal		720.7		729.0		670.4		729.3		661.8
Sedelcirkulation:										
högst	³⁰ / ₉	612.6	³⁰ / ₆	586.8	³⁰ / ₉	594.4	³¹ / ₃	579.5	³¹ / ₃	601.2
lägst	²⁶ / ₇	499.6	²¹ / ₂	477.9	²⁵ / ₇	498.8	²¹ / ₂	477.9	²⁰ / ₂	466.1
medeltal		548.4		521.7		544.8		518.8		522.7
Sedelreserv:										
högst	¹² / ₇	212.9	²⁴ / ₁	252.9	²⁵ / ₇	217.6	²⁴ / ₁	252.9	²⁰ / ₂	195.6
lägst	³⁰ / ₉	121.8	³⁰ / ₆	139.7	³⁰ / ₉	52.9	³¹ / ₆	150.5	³¹ / ₈	60.5
medeltal		172.3		207.3		125.6		210.5		139.0

I anslutning till denna tabell hava fullmäktige anfört följande:

»Översikten belyser bland annat den minskning av den metalliska kassan, som inträdde under senare halvåret 1931. I samband därmed nedgick sedelutgivningsrätten, och då sedelomloppet under nämnda period var ungefär lika högt, som under motsvarande tid 1930, utvisade medeltalet för sedelreserven en nedgång, som i det närmaste motsvarade minskningen av sedelutgivningsrätten. Det lägsta beloppet för sedelreserven under senare delen av år 1931 utgjorde ej mer än omkring 53 miljoner kronor. Framför allt på grund av nedgången i guldkassan har sedelreserven under de fyra första månaderna av 1932 i genomsnitt varit betydligt lägre än under motsvarande tid år 1931. Därtill har dock även bidragit, att medeltalet för sedelcirkulationen innevarande år varit något högre än under nästlidet år. Sedelreserven nådde under januari—april detta år sitt lägsta belopp den 31 mars, då den utgjorde 60 miljoner kronor, motsvarande endast omkring 10 procent av beloppet utelöpnande sedlar.»

I skrivelsen har härefter framhållits, hurusom fullmäktige redan i slutet av år 1931 ansett sig böra taga under övervägande frågan om sådan ändring av bestämmelserna angående sedelutgivningsrätten, att denna gjordes mindre beroende av guldkassans storlek än vad nu är fallet. Anledning till en förändrad lagstiftning i berörda avseende syntes föreliggande framför allt med hänsyn till det allmänna ekonomiska läget, vilket fullmäktige ansåge motivera, att riksbanken i avseende å sedelutgivningen bereddes ökad handlingsfrihet och anpassningsförmåga. Därigenom skulle banken bliva bättre rustad att motstå de påfrestningar på penningvä-

sendet, som eventuellt kunde inträda. Exempelvis skulle banken hava större möjlighet att disponera sina tillgångar i guld och utländska valutor på det vid varje tillfälle lämpligaste sättet. Försiktigheten syntes bjuda att genom beslut av innevarande års riksdag bereda riksbanken den rörelsefrihet, som kunde anses vara tillfyllest.

Fullmäktige hava vidare erinrat om att enligt 6 § andra stycket riksbankslagen Konungen och riksdagen samfällt äga att under vissa förutsättningar medgiva riksbanken en extra sedelutgivningsrätt omfattande 125 miljoner kronor, samt att således en ökning av sedelutgivningsrätten med berörda belopp kan, så länge riksdagen är samlad, genomföras utan ändring av nämnda lagrum. Den innevarande år inträdda ökningen av sedelomloppet och minskningen av sedelreserven syntes ej vara större, än att utnyttjandet av nu berörda utvidgningsmöjlighet torde erbjuda tillräcklig marginal, nämligen under förutsättning att oförutsedda omständigheter ej tillstötte. Emellertid gjorde tidsläget det nödvändigt att räkna med möjligheten av att särskilda krav komme att ställas på riksbanken. Fullmäktige hava till utveckling härav vidare anfört:

»Exempelvis kan utvecklingen i utlandet framkalla en krisskärpning, som föranleder en plötslig, mer eller mindre tillfällig ökning av sedelbehovet även inom vårt land. Skulle de gällande lagbestämmelserna förhindra en ökning av tillgången på betalningsmedel, kunde därav framkallas farhågor, vilket skulle ytterligare stegra sedelbehovet. Såsom förut antytts, bör riksbanken hava möjlighet ej blott till ökad sedelutgivning vid oförändrad guld-kassa utan jämväl att kunna i någon mån minska guld-kassan utan att samtidigt nödgas att genom kreditinskränkningar åstadkomma en begränsning av sedelomloppet. Erinras må, att enligt gällande bestämmelser sedelutgivningsrätten nedgår med ett belopp, som är dubbelt så stort som det belopp, varmed guld-kassan minskas. Formella hinder böra ej stå i vägen för ett utnyttjande av guld-kassan såsom betalningsmedel till utlandet i större utsträckning än nu är möjligt.»

Fullmäktige hava förklarat, att med hänsyn till nu anförda omständigheter en utvidgning av sedelutgivningsrätten måste betecknas såsom en under nuvarande förhållanden nödvändig försiktighetsåtgärd.

I fråga om sättet för genomförande av en utvidgad sedelutgivningsrätt hava fullmäktige — efter omnämnande av vissa utvägar, som tidigare varit föremål för fullmäktiges övervägande — stannat för att förordna, att under nuvarande förhållanden, då det ej syntes lämpligt att åstadkomma en lagstiftning på längre sikt, lagändringarna inskränktes dels till en ökning av beloppet av den extraordinära sedelutgivningsrätt, som riksbanken enligt 6 § andra stycket riksbankslagen under vissa förutsättningar kan erhålla, samtidigt som möjlighet bereddes att medgiva en dylik extra sedelutgivning även då riksdagen ej vore samlad, dels ock till någon lindring av de i 7 § riksbankslagen uppställda fordringarna på beskaffenheten av den supplementära sedeltäckningen.

Beträffande förutsättningarna för extraordinär sedelutgivningsrätt hava fullmäktige anfört följande:

Den ändring av 6 § andra stycket riksbankslagen, som erfordrades för att bereda möjlighet till utvidgning av sedelutgivningsrätten mellan riksdagarna, lämpligen syntes kunna genomföras på det sätt, att lagrummet erhöle en avfattning, som anslöte sig till stadgandet i § 72 regeringsformen om rätt för Konungen att på framställning av fullmäktige i riksbanken och efter samråd med fullmäktige i riksgäldskontoret medgiva riksbanken befrielse för viss tid från skyldigheten att inlösa sina sedlar med guld. Såväl i nu ifrågavarande paragraf i riksbankslagen som i nyssnämnda paragraf i regeringsformen föreskrevs emellertid, att i lagrummet avsett medgivande finge lämnas riksbanken allenast *om sådant med hänsyn till krig, krigsfara eller svår penningkris prövades oundgängligen nödigt*. Enligt fullmäktiges mening syntes det ej påkallat, att lika stränga förutsättningar uppställdes för ett medgivande av extraordinär sedelutgivningsrätt som för ett medgivande av befrielse från sedelinlösningsskyldigheten. Till stöd för att villkoren att medgiva ökad sedelutgivningsrätt ej borde göras alltför rigorösa syntes kunna anföras, bland annat, att allmänheten icke borde hysa någon tvekan om att riksbanken, i händelse behov därav skulle inträda, komme att beviljas erforderlig utvidgning av sedelutgivningsrätten. Fullmäktige hava i överensstämmelse med vad sålunda anförts föreslagit, att såsom villkor för att den extraordinära sedelutgivningsrätten skall kunna medgivas uppställas, att *sådant med hänsyn till utomordentliga omständigheter prövas nödigt*.

Förutsättningarna för extraordinär sedelutgivningsrätt.

Beträffande maximibeloppet för den extraordinära sedelutgivningsrätten hava fullmäktige framhållit, att en betryggande höjning härav utöver det nuvarande, 125 miljoner kronor, syntes erforderlig. Sedelutgivningsrätten syntes böra fastställas till ett så högt belopp, att även vid en ökning av sedelomloppet eller en minskning av guldkassan en så avsevärd marginal återstode, att allmänheten ej funne anledning till oro på grund av sedelreservens ringa belopp. Fullmäktige föresloge därför, att maximibeloppet för den extraordinära sedelutgivningsrätten fastställdes till 350 miljoner kronor.

Den extraordinära sedelutgivningsmaximibelopp.

Med avseende slutligen å de i 7 § riksbankslagen uppställda fordringarna å beskaffenheten av den supplementära sedeltäckningen hava fullmäktige anfört:

Bestämmelserna om supplementär täckning avsågo i främsta rummet att utgöra en garanti för, att de placeringar, som motsvarade utgivna sedlar, ägde rum i så likvida tillgångar, att åt sedelcirkulationen förlänades nödig elasticitet. Beloppet av utelöpande betalningsmedel borde nämligen städse så snabbt som möjligt kunna anpassas efter sedelbankens politik. Fullmäktige, som till fullo erkände betydelsen av nu berörda synpunkt, hade ej kunnat underlåta att taga under övervägande frågan, huruvida de nuvarande bestämmelserna om supplementär täckning kunde förhindra en utvidgning av sedelutgivningsrätten. Under ett krisläge kunde det bliva svårt att iakttaga, att en plötsligt inträdande ökning av kreditgivningen ägde rum under sådana former, att villkoren

Den supplementära sedeltäckningen.

om supplementär täckning bleve uppfyllda. Men ägde detta ej rum, bleve bestämmelserna om en ökning av sedelutgivningsrätten till större eller mindre del illusoriska. Det syntes därför nödvändigt, att viss jämkning av gällande täckningsbestämmelser vidtoges, och detta torde lämpligen kunna genomföras på det sätt, att riksbanken medgaves att såsom supplementär täckning få inräkna intill ett visst högsta belopp jämväl lån mot annan säkerhet än som angäves i 7 § a) och b) riksbankslagen. Endast sådana lån borde enligt fullmäktiges mening därvid ifrågakomma, vilka utlämnats på en bestämd tid av högst tre månader eller med högst samma uppsägningstid. För de lån, vilka enligt 7 § f) av lagen redan finge inräknas, funnes ej någon bestämmelse angående löptiden. Dessa lån torde dock utan undantag uppfylla nämnda villkor. Det syntes därför lämpligen böra föreskrivas, att för samtliga lån, vilka finge inräknas i den supplementära täckningen, löptiden skulle vara begränsad på angivet sätt.

Det högsta belopp, till vilket lån mot annan säkerhet än den i 7 § a) och b) omförmälda skulle få tillföras den supplementära täckningen, syntes böra fastställas till 100 miljoner kronor eller omkring tjugu procent av den sedelmängd, varav omsättningen under de senaste åren visat sig hava ett konstant behov.

Riksbankens utlåning mot annan säkerhet än statspapper och andra guldkantade obligationer uppginge i allmänhet endast till mindre betydande belopp. Enligt fullmäktiges mening borde möjlighet att i den supplementära sedeltäckningen få inräkna lån mot ej guldkantad säkerhet endast under extraordinära förhållanden föranleda en ändring av den i detta avseende tillämpade praxis.

Fullmäktige i riksgäldskontoret hava tillstyrkt bifall till bankofullmäktiges framställning.

Föredragande departementschefen har — efter sammanfattande redogörelse för nu gällande bestämmelser beträffande sedelutgivningsrätten samt för fullmäktiges förslag till ändrade regler härutinnan — för egen del i detta avseende yttrat följande:

»Under hänvisning till de av bankofullmäktige angivna skälen för de nu omförmälda ändringsförslagen finner jag mig böra giva dem samtliga min anslutning. Sålunda är det uppenbart att såväl under den nu rådande ekonomiska krisen som eljest särskilda förhållanden kunna inträffa mellan riksdagarna, som kunna göra det av synnerlig vikt för riksbanken att redan innan riksdagen samlats erhålla en ökad sedelutgivningsrätt. Det föreslagna stadgandet av innebörd, att extraordinär sedelutgivningsrätt må av Konungen på framställning av bankofullmäktige och efter samråd med riksgäldsfullmäktige mellan riksdagarna medgivas, när sådant med hänsyn till utomordentliga omständigheter prövas nödigt, synes, sammanställt med att riksdagens godkännande skall vara erforderligt för att medgivandet i framtiden skall lända till efterrettelse, innebära fullt tillfredsställande garantier för att en ökning av sedelutgivningsrätten kommer att medgivas endast i sådana fall, då densamma måste anses påkallad i det allmännas intresse. Att maximibeloppet för den extraordinära sedelutgivningsrätten höjes på sätt bankofullmäktige föreslagit innebär självfallet icke någon befrielse från skyldigheten att begränsa varje medgivande av ökad sedelutgivning till att avse allenast

det belopp, som med hänsyn till de föreliggande omständigheterna prövas nödigt.»

Med avseende å fullmäktiges förslag om viss ändring i bestämmelserna om den s. k. supplementära sedeltäckningen har departementschefen förklarar sig finna de av fullmäktige för ifrågavarande ändringsförslag anförda skälen övertygande, varför departementschefen givit jämväl detta förslag sin anslutning.

Beträffande utredningen i övrigt tillåter sig utskottet hänvisa till åberopade statsrådsprotokollet med därvid fogad bilaga, innefattande redogörelse för sedelutgivningsbestämmelserna i vissa främmande länder.

Med avseende å riksbankens sedelutgivningsrätt innebär det föreliggande förslaget sådana ändringar i nu gällande regler att *dels* åt Konungen skulle tillerkännas befogenhet att, när riksdagen ej är samlad, på framställning av bankofullmäktige och efter samråd jämväl med riksgäldsfullmäktige lämna sådant medgivande till utvidgad sedelutgivning, som för närvarande kan meddelas endast av Konungen och riksdagen samfällt, *dels* såsom förutsättning för medgivande till extraordinär sedelutgivningsrätt — vare sig det lämnas av Konungen och riksdagen samfällt eller av Konungen allena — skulle angivas, i stället för nu gällande villkor om oundgänglig nödvändighet på grund av krig, krigsfara eller svår penningkris, att sådant medgivande med hänsyn till utomordentliga omständigheter prövas nödigt, *dels* ock den extraordinära sedelutgivningsrättens maximibelopp skulle höjas från 125 miljoner kronor till 350 miljoner kronor.

Utskottet.

De sålunda föreslagna ändringarna har utskottet ansett sig böra tillstyrka. Såsom bankofullmäktige i sin skrivelse i ämnet framhållit, är den utvidgning i sedelutgivningsrätten, som ett genomförande av berörda ändringar skulle medföra, och den ökade rörelsefrihet, riksbanken härigenom skulle erhålla, att betrakta såsom en av rådande exceptionella förhållanden påkallad försiktighetsåtgärd. Ett beslut i enlighet med fullmäktiges och Kungl. Maj:ts förslag föranleder sålunda självfallet icke någon rubbning i de allmänna riktlinjer, som av statsmakterna angivits för penningpolitiken under den närmaste framtiden. I fråga om höjningen av maximibeloppet för den extraordinära sedelutgivningsrätten vill utskottet i anslutning till vad departementschefen uttalat understryka, att nämnda höjning givetvis icke innebär någon befrielse från skyldigheten att avväga varje medgivande av ökad sedelutgivning till att motsvara vad som med hänsyn till olika föreliggande omständigheter prövas nödigt.

Jämväl den ifrågasatta lindringen av de i 7 § riksbankslagen uppställda fordringarna på beskaffenheten av den supplementära sedeltäckningen har utskottet ansett sig böra tillstyrka.

På grund av det anförda får utskottet hemställa,

att riksdagen må bifalla Kungl. Maj:ts förevarande proposition.

Stockholm den 31 maj 1932.

På bankoutskottets vägnar:

C. E. SVENSSON.

Vid förestående ärendes slutbehandling inom utskottet hava närvarit:

från första kammaren: herrar *C. E. Svensson, Gustafsson* i Stensholm, *Lindgren**, *Ström* i Lidköping, *Stendahl, Möller**, *Bjurström* och *Bodin**;

från andra kammaren: herrar *Winkler**, *Bäcklund**, *Lovén, Svensson* i Betingetorp*, *Ryberg, Carlsson* i Solberga, *Wigfors** och *Johansson* i Edsbyn.

* Ej närvarande vid utlåtandets justering.